

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๗๗๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ได้

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์เป็นพรรคการเมือง ตามหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ และขอให้พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ... และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ฯลฯ ตามมาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรครวมทั้งคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๔๒ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง

อนึ่ง ในหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ หน้า ๒ ซึ่งมีข้อความว่า “๒. แจ้งให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคดำเนินการ...” นั้น น่าจะแก้ไขเพิ่มเติมข้อความเป็น “๒. แจ้งให้หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และกรรมการสาขาพรรคดำเนินการ...” ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๒ ด้วย

(๒) พรรคทหารราษฎร์ปัตย์แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ สาขาลำดับ ๑ ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ ๑๒๖ ถนนพระพุทธรบาท ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

(๓) นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ลต ๐๐๐๔/๗๗๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ มีข้อความดังกล่าวข้างต้น

(๔) ผู้ถูกร้อง/พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ โดยนางพยม พวงจันทร์หอม หัวหน้าพรรคยื่นคำแถลง ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า

(๔.๑) พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ได้จัดทำใบสมัครสมาชิกพรรคมอบให้แก่ผู้มีสิทธิ์ชื่อนโยบายพรรค ช่วยเหลือจัดหาผู้มีอุดมการณ์สอดคล้องกับนโยบายพรรค เพื่อให้จำนวนสมาชิกพรรค ห้าพันคนขึ้นไป

(๔.๒) พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ได้ประกาศรับสมัครสมาชิกเพื่อสรรหาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกภาคทุกจังหวัด

(๔.๓) พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะยุบเลิกพรรคแต่ประการใด อีกทั้งมิใช่พรรคเฉพาะกิจ แต่มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ แก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

และถ้าศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ก็ขอสถานภาพคืนให้ยังคงดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปด้วย

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้วไม่จำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓

มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยให้ยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ในการที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์หรือไม่ มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏชัดว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๘ โดยหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ แล้ว คงปรากฏแต่เพียงว่า พรรคมหาราชฎริธิปไตยได้มีการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เท่านั้น ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคมหาราชฎริธิปไตยไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ได้ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคมหาราชฎริธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แต่พรรคมหาราชฎริธิปไตยชี้แจงว่า ถ้าศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคมหาราชฎริธิปไตยก็ขอสถานภาพคืนให้ยังคงดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปด้วย

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวเพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชนแล้ว

ประเด็นที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของพรรคมหาราชฎริธิปไตย ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ คือ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แต่หัวหน้าพรรคมหาราชฎริธิปไตยได้ยื่นคำแถลงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคมหาราชฎริธิปไตย ก็ขอคืนสถานภาพให้ยังคงดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไป โดยที่ไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญกระทำได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคมหาราชฎริธิปไตยตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ